

MAANÕUKOGU

Protokoll nr. 23.

Koosolek 5. augustil 1917 kubermangu lossi Valges saalis, Tallinnas, Toompeal.

Ilmunud oli 28 nõunikku: Hans Roos, T. Laur, T. Kuusik, A. Birk, A. Podrätshik, H. Pöhl, H. Riberg, J. Kurvits, Ar. Vallner, A. Leetsmann, J. Kärner, J. Lasn, J. Koort, K. Baars, J. Januson, Jul. Seljamaa, H. Reiman, K. Ast, A. Palm, J. Reintam, M. Kiirats, Aug. Kohver, J. Raamot, J. Temant, A. Kurrikoff, J. Kuk, H. Kask, H. Kruus.

Päevakorras on needsamad küsimused, mis hommikusel koosolekul pooleli jäid.

Koosolekut juhatab A. Vallner.

Protokoll kirjutab H. Kask.

1. Saadikute valimine Moskva kongressile.

Moskva kongressile pannakse kandidaatideks demokraatlike bloki poolt J. Tõnisson, pahempoolsete poolt H. Kruus, ja tema asemikuks K. Ast, keskerakonna poolt J. Vilms ja tema asemikuks J. Seljamaa.

Hääletamisel said: H. Kruus — 13, J. Tõnisson — 13, K. Ast — 13, J. Vilms — 4 ja J. Seljamaa — 9. Sellega on Jaan Jaani p. Tõnisson, Hans Hansu p. Kruus ja Karl Friedrichi p. Ast valitud.

2. Muudatused komisjonide koosseisus.

K. Baars'i poolt on teada antud, et tema mitte ei saa Kurista komisjonist osa võtta. Härra Podrätshik teatab, et ka V. Masik komisjoni liikme kohused maha paneb. M. Kiirats astub ka tagasi. Uuteks kandidaatideks seatakse üles Kurvits, Podrätshik ja Leetsmann. Nad valitakse ühel häälel, nimelt: Juhan Peedu poeg Kurvits, Aleksander Juhan p. Podrätshik ja Anna Kaarli t. Leetsmann.

3. Järgmise koosoleku määramine.

Vahepeal kaotab koosolek kvoorumi, mis ajal järgmine koosoleku aeg 7. aug. peale k. 4 p. l. kindlaks määratakse.

4. Maakonna nõukogude kodukorra projekt.

Kui koosolek kvoorumi on omandanud, loeb härra Podrätshik Maakonna Nõukogude kodukorra eelkava esimest korda ette. (Vaata lisa nr. 1).

Üleüldiseks läbirääkimiseks sõna ei võeta ja minnakse punktide arutamise juurde üle.

Mõnesuguste muudatustega võeti projekt vastu.

5. Koosoleku lõpetamine.

Koosolek lõpetati kell 8.30 min. Ar. Vallner (allkiri).

J. Vilms (allkiri).

J. Temant (allkiri).

H. Kask (allkiri).

M. Kiirats (allkiri).

LISAD.

LISA nr. 1.

Maakonna nõukogu kodukorra projekt.

A. Maakonna nõukogu avamine.

1. Esimese maakonna nõukogu koosoleku kutsub kokku kubermangu komisari poolt selleks määratud isik, kes ka koosoleku avab, mille järele koosolekut kõige vanem liige juhutama hakkab.

2. Selle järele asub maakonna nõukogu oma liigete volituste läbivaatamisele.

3. Selsamal koosolekul peale volituste läbivaatamise valib nõukogu omale ajutise esimehe ja sekretäri.

4. Peale juhatuse (läbivaatamise) valimise otsustab maakonna nõukogu 30. märtsi 1917. a. seaduse III jao 11 par. põhjal, mis keeles asjaajamine sünnib.

B. Nõukogu korraldamine ja asjaajamine.

5. Maakonna nõukogu ajab kõiki maakonna omavalitsusele puutuvaid asju seaduse, Eestimaa kubermangu nõukogu määruste ja oma kodukorra põhjal.

6. Maakonna nõukogu on määravaks asutuseks ja töötab oma asjaajamise piirkonnas iseseisvalt. Tema otsustamise alla käivad kõik maakonna omavalitsusesse puutuvad küsimused, täidesaatvate organite valimine, ja nende tegevuse järele valvamine.

7. Maakonna nõukogu juhatuseks, niisama ka tema üheks täidesaatvaks organiks on maakonna valitsus (või amet), kelle kaudu kõik nõukogu asjaajamine läheb.

8. Maakonna valitsuse liikmete ja sekretäri valimised sünnivad maakonna nõukogu üleüldisel koosolekul.

Valituks tunnistakse see kandidat, kes üle poole nõukogu liikmete häältest on saanud.

Valida võib ka neid, kes mitte maakonna nõukogu liikmed ei ole.

Maakonna-valitsuse liikmetena on nendel maakonna nõukogu koosolekutel hääletõigus. Maanõukogu liikmete volitused kestavad kuni maakonna nõukogu ümbervalimiseni.

9. Maakonna valitsus on vähemalt kolmeliikmeline, kelle hulgast nõukogu juhataja ja tema asetäitja määrab. Peale selle on sekretäril täielise juhatuse liikme õigused.

10. Maakonna nõukogu koosoleku kutsub kokku avamise koosolekul valitud mees. Peale selle on maakonna nõukogu koosolekute kokkukutsujaks ja kokkukutumise aja äramäärajaks maakonna amet (valitsus), kes esimesel järjekorralisel koosolekul ajutise juhatuse asemele valitakse.

Erakorraline maakonna nõukogu koosolek kutsutakse viibimata kokku, kui $\frac{1}{2}$ nõukogu liigetest ehk kubermangu komisar seda kirjalikult nõuab. Igatahes mitte hiljem, kui nädala jooksul peale nõudmise sisseandmist maakonna ametile.

11. Maakonna nõukogu koosolek on seadusline, kui vähemalt pool nõukogu liikmetest koos on. Häda korral on koosolek seadusline, kui $\frac{1}{3}$ nõukogu liikmetest koos on.

12. Maakonna nõukogu koosolekud on avalikud. Maakonna valitsus võib koosoleku kinniseks tunnistada, mille järele koosolijate $\frac{2}{3}$ healteenamusega otsustatakse, kas koosolekut kinniselt edasi pidada.

13. Koosolekute ajast antakse avalikult teada. Liikmetele saadetakse, erakorralised juhtumised maha arvatud, isiklised kutsed kodu kätte.

14. Maakonna nõukogu päevakorra seab maakonna valitsus kokku. Tema nõusolekuta ei või koosolekul ilma enne etteteatamata asju harutusele võtta. Maakonna valitsuse poolt kokku seatud päevakord saadetakse liikmetele ühes koosolekule kutsega kodu kätte ja kuulutatakse, kui võimalik avalikult.

15. Maakonna nõukogu võtab asju harutusele valitsuse ja seltskondliste asutuste, maakonna valitsuse, nõukogu liikmete ja eraisikute ettepanekul.

16. Maakonna nõukogu otsused tehakse lihtsa healteenamusega lahtisel hääletamisel, kui üksikud liikmed kinnist hääletamist ei nõua.

Üksikute liikmete volituste tühjaks-tunnistamiseks ja ametis olevate isikute vastutusele võtmiseks on kõigi nõukogu liikmete $\frac{2}{3}$ hääletamist tarvis.

Maakonna valitsuse liikmete valimised, ametnikkude vastutusele võtmine, palga

suuruse ja abirahade määramine sünnib kinnisel hääletamisel.

17. Maakonna nõukogu koosolekuid juhatab maakonna valitsuse esimees ehk tema asetäitja. Nende mõlemi äraolekul ehk ka muidu koosoleku otsustamise järele võib nõukogu oma keskelt koosoleku juhataja valida. Koosoleku avamine on niisugustel korraldel koosolekul viibiva maavalitsuse liikme ehk kõige vanema koosolekul viibija nõukogu liikme hooleks.

18. Kõigest maakonna nõukogu otsustest saadetakse ära kiri kubermangu komisarile, kellel õigus kahe nädala jooksul protesti avaldada, kui ta otsused seadusevastased leiab olema. Ei ole kahe nädala jooksul otsuse vastu protesti tõstetud, saab ta seadusejõuliseks ja võib täide saadetud saada. Obligatsiooni laenude tegemise kohta käivad otsused kinnitab sise-minister, kelle otsus kubermangu komisari kaudu ette pannakse.

19. Korrapidamine maakonna nõukogu koosolekutel on juhataja hooleks. Selleks otstarbeks on temal õigus koosolijatele märkusi teha, hoiatuste järele sõna ära võtta, koosolekule vahelega määrata ja tarvilisel korral ka koosolekut lõpetada, kui koosoleku jätkamine koosolijate ja pealtkuulajate meeleolu läbi võimatuks saab. Koosoleku korra rikkumise puhul pealtkuulajate poolt võib ta publikumi lahkumist koosoleku ruumist nõuda. Sellekohase otsuse teeb koosolek eriküsimuste lahendamiseks komisjonilise asutava ja lihtsa häälteenamusega.

20. Maakonna nõukogu võib oma koosolekutele väljastpoolt asjatundjaid kutsuda seletuste andmiseks.

21. Nõukogu liige, kes ilma mõjuvate põhjusteta kolmest koosolekust järgimööda pole osa võtnud, arvatakse nõukogu liikmete hulgast välja ja tema asemele astub järgmine kandidat nimekirjast, mille järele lahkunud nõukogu liige valitud.

22. Nõukogu liikmed, kes mitte maakonna valitsusesse pole valitud, saavad oma ametikohuste täitmise eest tasu maakonna nõukogu määruse järele.

23. Maakonna nõukogu liikmed ei või maakonna omavalitsuse palgatud ametnikkudeks olla ega maakonna omavalitsusega lepinglisesse vahekorda astuda. See määrus maksab ka nende perekonna liikmete kohta. Erandite üle otsustab maakonna nõukogu oma üleüldisel koosolekul kvalifitseeritud hääleenamusega ($\frac{2}{3}$).

24. Maakonna omavalitsuse asjaajamist kontrollierib revisjoni komisjon, kelle nõukogu oma liikmete hulgast valib. Revisjoni komisjoni liikmete arvu määrab nõukogu tarviduse järele. Revisjoni komisjonil on õigus asjatundjaid omale tarvilisel korral appi kutsuda. Ka on tal õigus revideerimist oma üksikute liikmete hooleks anda.

C. Maakonna valitsuse korraldus ja asjaajamine.

25. Maakonna nõukogu täidesaatvaks organiks on maakonnavalitsus osakondadega ja maakonna omavalitsuse ametnikkudega. Maakonna valitsuse liikmete arvu määrab maakonna nõukogu tarviduse järele.

26. Maakonna omavalitsuse asjaajamine jaotatakse otstarbekohaselt osakondadesse. Osakondade juhatajateks on maavalitsuse liikmed, kelle ülevaatuse all maakonna omavalitsuse palgalised ametnikud töötavad.

Tähendus: Esialgu võib üks maakonna valitseja liige mitut osakonda juhatada.

27. Osakondasi asutakse esialgul seitse:

1. Administratiiv-osakond (tema alla käiks: üldine maakonna omavalitsuse korraldus jne. peale selle statistika).

2. Majanduse osakond (eelarve makstud ja kohustused, laenud, varanduste valitsemine, kogukondlike ettevõtete juhtimine jne.).

3. Hariduse osakond (igasugused hariduslised ettevõtted).

4. Tervishoiu ja veterinaar-asjanduse osakond.

5. Teede ja liikumise abinõude osakond (teed, post, telefon, hobuse ja autojaamad jne.).

6. Hoolekandmise osakond (vaeste, soldati naiste eest hoolitsemine, toitluse küsimus).

7. Põllumajanduse ja töökorralduse osakond.

28. Maakonna omavalitsuse asjaajamine läheb maakonna valitsuse kaudu. Osakondade juhatajatel on ülesandeks omavalitsuse majapidamise harude asjaajamist korraldada, nõukogu ja maavalitsuse määruste järele jooksvaid asju iseisvalt ajades.

29. Maakonna omavalitsuse ametnikud valib maakonna valitsus.

30. Jooksvate asjade ajamiseks peab maakonna valitsus mitte vähem kui korä nädalas otsusevõimulise koosoleku. Järjekorraliste koosolekute aeg määratakse maakonna valitsuse poolt kindlaks ja kuulutatakse maakonna piirides üldiseks teadmiseks välja.

Erakorralisi koosolekuid peetakse tarviduse korral juhataja äranägemise järele.

31. Maakonna valitsuse koosolekud on otsusevõimulised, kui neist vähemalt kolm liiget osa võtavad, nõukogu esimees ja sekretär ühes arvatud. Koosolekul peavad olema esimees, tema asetäitja ehk sekretär. Kõigi nende puudumisel ei või koosolekut ära pidada.

32. Koosolekut juhatab esimees, ehk tema asetäitja. Kui nad mõlemad puudu-

vad, siis keegi maakonna-valitsuse liige, keda koosolek selleks valib. Koosolekust võivad ka maakonnavalitsuse ametnikud ja teised asjatundjad sõnaõigusega osa võtta.

33. Otsused tehakse lihtsa häälteenamusega. Lähevad hääled pooleli, annab juhataja hääle ülekaalu.

Hääletamine sünnib avalikult, väljaarvatud maakonna ametnikkude valimised, mis liikmete nõudmise peale kinniselt peavad sündima. Otsused tehakse lihtsa häälteenamusega.

34. Maakonna nõukogu sekretär kirjutab maakonna nõukogu ja maakonna valitsuse protokollid, juhib kõike maakonna-valitsuse kirjavahetust ja kirjutab kõigile väljaminevatele paberitele alla.

35. Maakonna valitsuse sisemise asjaajamise ja maakonna omavalitsuse rahade ning varanduste valitsemise kohta valmistab maakonna-valitsus iseäralise juhatuskirja, mis selle järele maksma hakkab, kui nõukogu ta läbi vaadanud ja heaks kiitnud.

36. Maakonna amet tarvitab maakonna omavalitsusekassa summasid nõukogu poolt heaks kiidetud eelarve piirides. Erakorralistel juhtumistel, kui asi edasi lükkamist ei kannata, võib maakonna amet samuti nõukogu poolt määratud suuruses ka ühe eelarve välja anda. Niisugused väljaminekud tulevad aga nõukogule lähemal koosolekul heaksarvamiseks ette panna.

37. Eelarve tuleva aasta kohta peab maakonna valitsuse poolt hiljemalt 1-seks detsembriks maakonna nõukogule ette pandud olema. Aruanded läinud aasta kohta valmistab maakonna valitsus 1. märtsiks.

38. Oma tegevuse eest saavad maakonna valitsuse esimees, sekretär ja teised maakonna valitsuse liikmed kindlat palka maakonna nõukogu üldise koosoleku järele. Palga määramine sünnib enne valimisi. Palk määratakse iga aasta uuesti.

Maakonna omavalitsuse ametnikkude palgad määrab ka maakonna nõukogu maakonna-valitsuse ettepanekul.

39. Esimehe, sekretäri ja teiste maakonna-valitsuse liikmete kohtu alla andmine sünnib nõukogu liikmete ettepanekul maakonna nõukogu üldise koosoleku poolt kooslijate $\frac{2}{3}$ häälteenamusega.

40. Eelolevat kodukorda täiendatakse kubermangu nõukogu poolt tema enese algatusel ehk maakonna nõukogude ettepanekul. Juhtumistel, mis selles kodukorras ettenähtud pole, toimetavad maakonna nõukogud Ajutise Valitsuse poolt antud (seadluste) meie omavalitsuse maksmapanemise seadluste ja Vene semstvo kodukorra põhjal, mis 12. juulil s. a. Ajutise Valitsuse poolt „Ajutise Valitsuse Teatajas“ välja kuulutatud.